№ 24 (220) Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty. na 1 hod—4 m. 80 fen. na 1/2 hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy. Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33. Adres adminisracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

CENA ABWIESTAK. na 4-aj staranie za radok drobnymi literam — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 24 (220) Hod III. Wilnia. 22 Marca 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

21 marca.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha. Miž Diksmujden i Labasse žywiejšaja razwiedačnaja rabota. Krapčeŭ ahoń artyleryi.

Front niamieckaha Naślednika: Artyleryjski ahoń uzmacawaŭsia.

Front v. Galwica: Artyleryjskaja bitwa pad Werdenam dajšła ŭ wiečary wialikarnaj siły. Pry Orn bawarskije roty niespadziewanym šturmam zaniali pieršuju warožuju liniju i ŭziali ŭ pałon 240 francuzaŭ, u tym liku 20 aficeraŭ. Pry Ajremon my ŭziali 78 pałonnych.

Front Albrechta Wiurtemberskaha: Ahoń francuskaj artyleryi ŭ lesi Parua trywaje dalej.

Na šyrokich adrezkach zachodniaha frontu artyleryjskaja batalija pačałasia ranicaj poŭnym chodam. Aŭstryjackaja artyleryja pryniała ŭčaście ŭ bitwach proci anhličan i francuzaŭ.

Uschod.

My zaniali Chierson.

BERLIN. Hłaŭnaja Kamisija Rejchstagu. Na pytańnie deputata Jurga (nacyonal-liberała) ab praŭnym pałažeńni ziamiel na ŭschodzi ad naznačenaj linii tajny rajcy Simon adkazaŭ, što jašče nie pastanoŭleno, što budzie z hetymi mo' jšče ŭ „začatkowym stanie" abšarami. Internacyonalnaje pałažeńnie ich žycharoŭ z hetaj pryčyny tak sama niewyjaśnieno.

Baron v. Rechenberg (klerykał) zajawiŭ: Estlandzija i Liflandzija paśla wywadu našych wojsk pawinny jašče ŭnowicca z rasiejskim uradam. Na ziemlach na zachodzi ad ustanoŭlenaj linii nieadkładajučy pawinien być zawiedzien akuratny dziaržaŭny ład, našy administracyjnyje ustanowy pawinny być wydaleny i na ich miejsco utworeno zapraŭdnaje narodnaje predstaŭnictwo.

Deputat Dawid (socyalist) skazaŭ: Pawodłuh mirnaj umowy Estlandzija i Liflandzija prynaležać jašče da Rasiei. Kali hetyje ziemli zakonnym sposabam addzielacca ad Rasiei i pryłučacca da nas, dyk my ničoha proci hetaha nie majemo. Biez pryznańnia niezależnaści Litwy my nia možem skončyć pytańnia ab mirnaj umowie.

Načalnik upraŭleńnia Kurlandzii v. Gossler, zajawiŭ: Hranicy, pakazanyje ŭ mirnaj umowie, na praktyce niemahčymy. Kurlandzija ŭ ciapierašnich miežach nia može być zdolnaj da žyćcia. Jašče mienš jasna, što pawinno być z Pylaj. Narodam za ustanoŭlenaj linijej pawinna być dadziena mahčymaść samym pastanawić, što z imi budzie, — bo jany ŭžo addzieleny ad Rasiei. S pahladu łatyšoŭ ustanoŭlenaja linija — niemahčymaja, bo łatyšy nia chočuć być razdzielenymi. Paŭnamočča ciapierašniaha krajowaha predstaŭnictwa zakonny i s palityčnaha i historyčnaha pahladu nie wyzywajuć sumlewańnia. Z 80 členaŭ krajowaj rady 30 — nie niemcy. U jej predstaŭleny takže sielskije rabotniki. Miestowyje rabotniki, praŭda, nie predstaŭleny, ale s pryčyny swajho rewolucyonizmu jany i nia mohuć być dapuščeny da dziaržaŭnaj budoŭli. My nia možemo dapuścić u miežach Niamieččyny niezależnuju łatyšskuju respubliku. Hutarka može iści tolki ab hercogstwie, abo personalnaj unii. Upraŭleńnie kraju prychiliłosia da personalnaj unii. Łatyšy chočuć mieć šyrokuju i silnuju hasudarstwienuju ŭłaść, katoraja mahła by hadzić antagonizmy. Warunki ŭ Litwie blizka hetkije samyje.

Ercbergier (klerykał): Pytańnie ab adnosinach Liflandzii i Estlandzii da Rasiei maje stanoŭčuju wahu dla ŭsiaje mirnaj umowy. Hetaje pytańnie pawinno być razwiazano za ŭsielakuju canu. Ustanoŭlenaja linija niemahčyma. Čym kirawalisia, namiečajučy jaje? Personalnaja unija zwiazana z wialikimi trudnaściami.

Načalnik impierskaj kancelaryi, v. Radowic, zajawiŭ, što zajawa Ercbergiera, bytcym pruskaje ministerstwo prtaestawało proci ustanoŭleńnia dla Niamieččyny linii Narewa, nieprawilna.

BERLIN. 21.III. Učora prybyła rasiejskaja deputacija dzieła addačy zaćwierdženaj mirnaj umowy. Siahońnia siudy pryježdžaje budučyj predstaŭnik Ukrajny ŭ Niamieččynie.

PEKIN. Japonija zmobilizowała 19 dywizij.

BERLIN (Reŭter). Sajuźniki zrabili wializarnyje pryhataŭleńnia dzieła akančacielnaj batalii na Zachodzi.

WIENA. Dunaj da Suliny ačyščen ad min i darcha ŭ Ukrainu wadoj adkryta.

PIECIAREURH. S Kitajem zroblena umowa ab pahraničnych sprawach.

Adozwa.

Pad toj čas, jak na ŭschodzi ŭzyjšła zaranica mira, zaślapiŭšyjesia worahi na zachodzi jašče nia chočuć wyciahnuć ruki dzieła zhody. Jany ŭsio jašče spadziajucca, što im udascca siłaj aružža razbić Niamieččynu. Jany pawinny buduć pierekanacca, što niamiecki mieč zachawaŭ swaju staruju wostraść, što adwažnaje niamieckaje wojska, nie znajučaje adporu ŭ nastupleńni, niazłomnaje ŭ abaronie, nikoli nia može być zwajowano. Iznoŭ kliče Niamieččyna i trebuje sredztwa dzieła zachawańnia na daŭniejšaj hordaj wyšyni pabiednuju siłu swajej armii. Kali pamohuć usie — harady i wioski, bahatyje i biednyje, wysokije i nizkije,— tady i wośmaja wajennaja pasyka akažecca dastojnaj raniejšych finansowych pabied. Tady i jana budzie praŭdziwaj niamieckaj narodnaj pasykaj.

Wilnia, 22 marca 1918 h.

Mir miž Niamieččynaj i Rasiejej akančacielna zaćwierdžen. U apošni moment pierad wypuskam papiaredniaha numeru my atrymali dźwie telehramy, katoryje ŭ im i nadrukawali. Adna apawieščała, što «sajuznaja rada hasudarstw Niamieččyny wyskazała swaju zhodu na mirnuju umowu z Rasiejej"; druhaja— što „16 marca ŭsierasiejski kongress ŭ Maskwie paćwiardziŭ mirnuju umowu miž Rasiejej i centralnymi dziaržawami, padpisanuju 2 marca u Brest-Litoŭsku",

Hetak formalna razwiazano pytańnie ab dalejšych adnosinach miž dziaržawami na Ŭschodzi. Ale, nia hledziačy na formalnuju razwiazku, pytańnie hetaje ŭsio jašče staić pierad tymi kruhami rasiejskaha hramadzianstwa—rasiejskaj buržuazii, katoraja ŭwieś čas nie pierestawała klikać narod da dalejšaj wajny—«wajny da pabiednaha kanca». My haworym tutaka ab dawoli silnaj partyi kadetaŭ, katoraja ciapier na hrunci niezdawolstwa miram zdalela pryciahnuć da siabie partyju socyalistaŭ-rewolucyonieraŭ, i hety sajuz pracuje dzieła razbićcia bolšewickaha uradu i ŭsiaje jaho mirnaj raboty.

I ad taho, jak ułožacca ŭnutrenyje sprawy ŭ Rasiei, zaležyć pytańnie, čy formalny mir budzie zapraŭdnym, mocnym i trywałym miram.

«Berliner Tageblatt» u № 142 z 18 marca (wiačornaje wydańnie) piše ab prośbie ab pomačy, s katoraj mienskaje biełaruskaje predstaŭnictwo zwiarnułosia da Niamieččyny ŭ deklaracii, nadrukowanaj u apošnim numery «Homana»:

„Impierski urad stałó na tym stanowiščy, što hetkaja pomač niemahčyma, bo pry padpisańni mira u Brest-Litoŭsku jon cwiorda abiazaŭsia nie paddzieržywać nijakich separatyŭnych tendecij u nowych wialikarasiejskich hranicach."

Wierbnaja niadziela.

> I mnohije raźściłali na darozi opratki swaje, a inšyje zrezali haliny dziareu i paściłali na darozi.
> (Ad Marka, XI. 8.)

U nas nie rastuć ni palmy, ni bahatyje charastwom kwietki paŭdnia, sonce šmat dzion u hadu ledź-ledź wyhlanie s za chmar; u hadaŭščynu tryumfalnaha ŭjezdu ŭ Jerazolimu Zbaŭcy świeta u nas lod jašče pakrywaje schawaŭšyjesia ŭ lasnym huščary waziory dy bałoty, — dzie-niedzie tykiela wyhladywaje niaśmieła pieršaja prad-wiasieńniaja kwietka—sinieńkaja praleska, dy pachiliŭšyjesia nad bieraham rečki ubohije wierby praciahiwajuć da sonca swai pakryŭšyjesia «kocikami" haliny... Siwier jašče ad času da času hulaje miž prabudziŭšymisia sa snu drewami i napaminaje, što nie zusim jašče minuła zimowaja niadola...

Nia kwietki, nie palmowyje haliny zrywaje ŭ hety dzień ruka biełarusa; jon łamaje maładyje halinki ubohaj wierby swajej, kab spatkać, čym bahat, prychod Taho, Chto nios ludziom radasnuju wieść ab carstwie Božym na ziamli...

I zawie biełarus niadzielu hetu wierbnaj...

Ruka wiaskowaj dziaŭčyny prybiraje hołuju halinu šerym mocham, farbawanymi stružkami, suchim ziellem... Ruki mieščanki majstrujuć s kolerowaj papiery kwietki...

Światynia ščylna napoŭniena narodam. Čuwać šurch perkalikowych nakrachmalenych spadnic, papierowych

kwietak... Praz witražowyje wokny syplucca na pachilenyje hałowy roznakolernyje pramieńni sonca... Pad šerymi siermiahami macniaj bjucca sercy, bo —

za tydzień
Wialikdzień...

Wialiki heta byŭ Dzień, kali woś biez mała praz dwa tysiačalećcia ŭ ciažkuju chwilinu swajho žyćcia ludzi kličuć na pomač imia Pajšoŭšaha za usich na kryžowyje muki... Heta byŭ Wialiki dzień, kali spoŭniłasia zapawiedź Taho, čyi zbialeŭšyje wusty šeptali: «Bože! daruj im, bo nia wiedajuć, što robiać"... — Taho, chto iznoŭ pajawiŭsia miž swaimi zdziŭlenymi wučniami, žyŭšymi dahetul trahičnymi ŭspaminkami Golgoty...

. . . .

U pawietry pach wiasny... Ludzi razychodziacca, pamaliŭšysia Bohu... Nastrajeńnie światočnaje, wiasiołaje... Pawodłuh staroha zwyčaju niedzie adzin adnaho ściobaje wierbaj s prykazkaj:

Nie ja bju, —
wierba bje! —
Za tydzień
Wialikdzień,
za šeść noč
Wielkanoč...

F. O.

† Ihnat Bujnicki.

(*Paśmiertny uspamin*)

Sprawa adradžeńnia žywoha narodu, sprawa budawańnia ŭsiaho taho, što patrebno dziela kulturnaha žyćcia jaho, — heta wializarny, ciažki trud, katory može być spoŭnien tolki napružeńniem usich tworčych sił narodu. Treba budawać asnowy ekonomičnyje, zakładać fundamenty dziela swajej nawuki, literatury, krasnaha štukarstwa. Treba zdabyć toje, čym žywie duša i cieła. I ŭ hetkaj ahulnaj, usienarodnaj raboci cenna praca kožnaha čeławieka, choć by jon wybraŭ sabie najmienšuju častku jaje: bo biez małoha i wialikaha nie zbuduješ.

Da takich prajaŭ nacyonalnaj pracy, katoryje nie dajuć materjalnaj karyści, ale biez katorych uwieś nacyonalny gmach budzie adnaboki i niezakončeny, naležyć praca našych artystaŭ — ci to artystaŭ słowa, ci pieśniaroŭ i śpiewakaŭ, pracaŭnikoŭ sceny, mastakoŭ malarstwa i inš. Bo ŭsie jany tworać toje, što daje wyražeńnie dušy narodu. A najbolš jarkaje i biezpasrednaje wyražeńnie nacyonalnaje dušy — heta pieśni narodnyje, heta prajawy narodnaha mastactwa, katoraje wyjaŭlajecca — pobač s pieśniaj — takže i ŭ tancu.

Mnoha paetaŭ daŭ ŭžo małzdy biełaruski ruch, a miž imi cely ściah imion, katoryje zaŭsiody buduć zanimać pačesnaje miejsco ŭ našaj literatury. Mnoha pracaŭnikoŭ bačym my i na scenie biełaruskaha teatru, mnoha zrobieno dziela adradžeńnia pieśni — choraŭ. Ale nia mienš jarkuju prajawu stanowiać biełaruskije narodnyje tancy, katoryje wywiedzieny na estradu u artystyčnaj abrabotcy. I ŭ hetym — zasłuha čeławieka, katory pieršy pastawiŭ tancy biełaruskije na artystyčnuju wyšyniu. Imia jaho — Ihnat Bujnicki, toj, a katorym pisaŭ Janka Kupała:

Ważna rej Ihnat Bujnicki
U tancach našych wodzić,
Aż, zdajecca, usio čysta
Chadyrom z im chodzić.
Kali puścicca skakaci, —
Ażno serce skače!
Lepšych tancaŭ i ŭwieś Picier
Badaj što nie bačyŭ.
Ci Miacielica, ci Jurka,
Mielnik, ci Antoška, —
Usio ŭ jaho zychodzie hładka,
Nia smylić ni troška.
Pad dudu i pad cymbały
Topnie — pryśpiewaje...
Ścierażyciesia ŭsie ludzi:
Biełarus hulaje!
Nie ŭnimajsia-ż i skačy nam,
Poki siły chwacie,
Mo pačnuć i dumki našy
Wiesialej skakaci!
(„*Šlacham žyćcia*" *1913 h.*)

Zdajecca, tak nidaŭna ŭsio heta było, i nia chočecca wieryć, što ŭžo nikoli nie ŭbačym my hetaha nieŭtamimaha tancora-artysta. Nia chočecca wieryć, što pierestało biccа hetaje haračaje serce ščyraha syna Maci-Biełarusi. Z hłybokim žalem pračytali my wiestku „Wolnaj Biełarusi» ab śmierci Jaho — ŭ listapadzi letašniaha hodu.

Św. p. Ihnat Bujnicki budzie doŭha žyć u pamiaci tych, kamu dawodziłosia bačyć jaho na scenie. Ale hetym nie ahraničywałasia Jaho praca dziela biełaruskaj sprawy: razumiejučy wahu narodnaha teatru ŭ rodnaj mowie, Ihnat Bujnicki orhanizawaŭ dramatyčnuju družynu, s katoraj i puściŭsia u abjezd Biełarusi. Šmat miasteček i wiosak pieršy raz bačyli u siabie hetkich haściej i horača ich witali, zachoŭwajučy ŭ sercach swaich jarkije uspaminy bačenaha. A hdzie prajechałała družyna Bujnickaha, tam zasiewalisia zierniaty nacyonalnaj świadomaści i dawali bahatyje plony.

Nie abmiežywajučysia tym, što patrebno dla dušy, rupiŭsia Ihnat Bujnicki i ab toje, što treba jaho narodu dla cieła. U swaim rodnym kucie Jon mnoha papracawaŭ dziela padniaćcia dabrabytu biełaruskich sielan, orhanizawaŭ u Prazarokach (Dzisnienskaha paw.) Biełaruski Chaŭrusny Baŭčok, kooperatyŭnuju kramu i na hruncie ekonomičnaj raboty budziŭ, jak moh i umieŭ — žywym słowam, wieršami, pieśniaj, knižkaj i hazetaj luboŭ da rodnaj Ziamli.

Nichaj że lohkaj budzie Jamu ŭmiławanaja rodnaja Ziamlica, ŭ katoraj pieradčasna supačyŭ!

A. Ł.

„Великороссъ".

Pačaŭsia wialikaruski nacyonalny ruch. U Maskwie wychodzić hazeta wialikaruskich adradžencaŭ «Великороссъ».

U časi „переоцѣнки цѣнностей" usie nacyi Rasiej pačali samaaznačacca. Nareščie, choć spoźnieno, prystupili da hetaha i wialikarusy.

«Великороссъ» tłumačyć swajo spoźnienaje wystupleńnie hetak: „Było b dziŭna, kalib b u pieršyje minuty razruchi wialikaruski narod, — źbiraciel hasudarstwa, twaryciel jednaści—pieršy škodziŭ by hetaj jednaści, pačynajučy samaaznačacca, i dumać ab sabie, pazwalajučy akružajučym jaho narodam, jak braterskim małarusam i biełarusam, taksama i druhim, rabić, jak jany znajuć.»

Haseta „Великороссъ" padaje cely cykl haračych adozwaŭ— pokličaŭ da wielikaruskaha narodu. U henych adozwach samabičawań nie, raskajańnie u wialikich hrachoch, u swajej ciemnacie.

„Narod naš «straciŭ siabie» u summuju hadzinu hora. I jak čeławiek, „katory siabie straciŭ", jamu treba źbiracca ŭ hurtok, apamiatacca, padwieści samim sabie ŭwa ŭsim padrachunak, zrazumieć, chto jon, što jaho akružaje i što čekaje".

„Dahetul jašče šmat ruskich ludziej, žycharoŭ centra, nia wiedajuć nawat, što jany „wialikarusy". A hłaŭnaje — sielanie nazywajuć siabie abo prosta „ruskimi", abo „prawasłaŭnymi".

I woś jany znajšli swaju maci.
«Jana — Wialikarosia».

„Великароссъ" u cełym ściahu artykułaŭ tłumačyć duchoŭnuju samabytnaść i psychiku wialikarusa, katory «šmat rożnicca ad ukraincaŭ i biełarusaŭ.» Tak sama hazeta aznačaje etnahrafičnuju hranicu Wialikarosii.

Heta ŭsio dobra, i ŭsie susiednije narody hatowy sympatyzawać i spahadać nowamu ruchu, kali jon pojdzie prostym naturalnym šlacham. Tolki jość tut adzin dysonans—«apieka» nad małodšymi bratami swaimi.» Žadańnie zachawać swajo pieršynstwo—tak tarčyć, jak šyła ŭ miašku. I śmiešna robicca, kali «Великороссъ», paśla wialikaha stahnańnia ab nacyonalnym upadku, dzie jon radzić pawučycca ŭ ukraincaŭ, Donu i dr., każe:

«A pamiatajcie i wiedajcie, što dla nas adzin tolki šlach — samym budawać Wialikarosiju, a z joj i praz jaje —Rasiju!»

I jašče u šmat druhich miajscoch hazety prabiwajecca tendencyjnaść «apieki.»

M. Horecki.

Ruń.

(PAMIACI DRUHA).

A d a ŭ t o r a. Nie padumajcia, ludzi dobryje, što ŭ apawiedaniŭku hetym wydumka chitraja, placień mastacki... Nie!

Jaŭna narušajučy zakony piśmienstwa krasnaha, pišu ja tut ab tym, što zapraŭdy było. Pišu biez prykrasy samoj maleńkaj; pišu tak, jak prychodzić ciapier jano, minułaje, prad wačami ducha majho.

Karystajučy z aŭtorskich prawoŭ, pišu tut uspamin darahomu, niezabytamu tawaryšu...

Ja wiedaŭ wialikije siły jaho dušy maładoj i kryštalnuju čystatu hetaj dušy.

Ja wiedaŭ... I ja pawinien raskazać bratom biełarusam, jakuju, može, siłu, što była pamiž nas, stracili my.

Ci ž-tki stracili, Bože?

Hdzie to ciapier ty, moj luby Uładzimir?

Hdzie jon, braćcia maje?

Nia dumajcia, što niabošcyk jon. Skul heta wiedać? Ja-ž blizki jaho siabra, i ja nia wiedaju, ci na tym świeci jon, ci na hetym?

Dla swaje radni i znajomych — jon pamior. I tak dumajuć, što jon zrabiŭ samahubstwa. Tak mnohije ličuć wiedajučy jaho silny i aryhinalny charaktar.

U palicyi ž zapisana karotka: «Uładzimir Z*) — prapaŭ biaz wieści».

Dachodziuć, što jon utapiŭsia, cieła ž jaho nie znajšli.

A ja, miarkujučy pa jaho natury, uspaminajučy jaho dumki i pierebirajučy u haławie niekatoryje słowy, dumaju, što jon — žyŭ!

*) Pounuju familiju Uładzimira pakul što napisać nie mahu pa niezaležnych ad mianie pryčynaŭ.

Žyŭ i kujeć dolu nowaha čeławieka (biełarusa) u dalokaj Amerycy alba u Aŭstralii.

Ciapier (choć heta wyhladaić trochu śmiešna, ale zaliwajučysia chapajucca za sałominku), ciapier ja paprasiŭ by, kali chto budzie ŭ Amerycy i sustrecić, bywaje, takoha surjoznaha, dumnaha, z niewiasiołymi ale chawajučymi ahni, wačami biełarusa, to nichaj pryhladzicca pilniej, može čašam znajdzić u jom majho daražeńkaha Uładzimira Z. Rostu jon siaredniaha: wałasy ciemnawatyje, u polku; kruhławidy... Adna ważnaja prymieta była u jaho, dy nody nima ciapier — heta prywyčka dawoli často pryhawaryweć: «Kiepstwa kiestwonis".

Dyk woś prašu nie zabycca.

Jon chacieŭ słowam adradžać čeławieka ŭ biełarusie (nie ŭ druhim kim, bo jon — syn biełaruskaha narodu i najlepi moh pasłužyć Biełarusi). Ale zapała jamu niejak u haławu, što, woś, praroki słowa u nas znachodziucca, a prarokaŭ — ekanamistaŭ nima.

Jon chacieŭ tak. Sabrać u świeci ŭ adnych swaich rukach stolki hrošy, kab, naprykład... kupić usiu Wilniu, i potym z hetymi hrašami rabić ekanamickaje adradžeńnie Biełarusi. Heta, u paśledku, była jaho manija, i niekatoryje ličyli jaho blizka što nienarmalnym.

Byŭ jon sirata. Matka pamiorła duža rana. Baćka pačaŭ pić i zara pajšoŭ ŭśled. Astausia adzin chłopčyk, majučy usiaje radni — niejkaha «świeckaha» dziadźku, što służyŭ u horadzi bytcym to piscom. Byŭ chłopčyk i chałodzen i hałodzien, nacierpieŭsia siarod ludziej, służačy u batrakach. Potym naŭčyŭsia u adnaho panka trochu sadoŭnictwa i hramaty. Słyžyŭ u wialikim sadzi, pačaŭ čytać knižki, potym paprobawaŭ pisać, Dalej pisać abstaŭna jaho žyćcio ja nie mahu dziela taho ž jaho «šanoŭnaha» świeckaha dziadźki, katory ciapier pracuić ŭ kancelaryi adnaho hubernatara.

Ab historyi jaho astatnich časaŭ skažu karotka. Jak tam było, ale jon zlubiŭsia niezwyčajna s pannaj Jadziaj K., jadynym adrostkam starynnaha biełaruskaha rodu, apalačennaha nie raniej 19 wieku. Jadzia zrabiłasia świadomaj biełaruskaj i razhniewała radni, baćku, mačychu. Jaje siłkom niekudy pawiazli, chacieli addać zamuž, za bahatyra pamieščyka pana P-ha. I jana niby to pamiorła u Italii... Abstawy nadta zahadkowy. Moža jana i žywa, ale uciekła ad radni nima wiedama kudy z Eŭropy. Kab nie było skandału u honorowych polskich salonach, pany abwieścili, što Jadzia pachawana užo u Niccy!

Adno wiedama: zara, jak dajšoŭ słych ab Jadzi, nie stała i Uładzimira, „prapaŭ" i jon.

Prosty narod tutejšy hadaić rozna. Baćka Jadzi prakłaŭ jaje, a mačychu prahnaŭ i žywieć adzin-adnym u hłuchim majontku. Adzinoki, stary, hłuchi, niechaluzy...

Ci pačujem kali isnoŭ ab Jadzi i Uładku — niewiadoma. Tut, na rodnaj biełaruskaj ziamlicy— jany pamiorli...

I kali žywy (jak šepčuć tut ludzi), ci skujuć to za kolki hadoŭ dolu i ščaście swajo na karyść usiej Biełarusi? Ci, može, i zapraŭdy užo niabošcyki na dalokaj čužynie? Boh światy wiedaić. Pačuju što — napišu tady. Ciapier woś mater'jały Uładzimira, što krywymi darohami patrapili ka mnie.

Ja liču światoju pawinnaściu ščyra dać tut z jaho pisańnioŭ usio, što možna i što pakazywaje nam, jaki byŭ Uładzimir. Z jaho papieraŭ jość u mianie dwa jaho napisanych apawiedańnia pakazywajučyje literaturny napramak jaho, potym zapiski «Da samoha siabie», kawałački z dnieŭnika i niekolki pisiem da jaho at świetłaj pamiaci niabošcycy Jadzi.

Woś jaho pieršaje apawiedańnie, dzie jon chacieŭ pakazać strašnyje časy pryhonščyny.

(Dalej budzie).

Nie, „Великороссъ“, apiakujsia lapiej nad saboju, a biełarusy i ukraincy zdalejuć i sami s saboj uprawicca..,

(Z «Wolnaje Biełarusi»).

Pahonia *)

Paśmiertny wierš M. Bohdanowiča.

Jak tolki u sercy trywožnym pačuju
Za krainu radzimuju žach,
Uspomniu Wostruju Bramu światuju
I wajakaŭ na hroznych kaniach.
U biełaj pieni pranosiacca koni,—
Rwucca, mknucca i ciažka chrypiać.
Staradaŭnaj Litoŭskaj Pahoni
Nie razbić, nie spynić, nie strymać!
U biazmiernuju dal wy lacicie,
A za wami, prad wami — hady...
Wy za kim u pahoniu śpiašycie?
Dzie šlachi wašy jduć i kudy?
Mo' jany, Biełaruś, paniaślisia
Za twaimi dziaćmi u zdahon,
Što zabyli ciabie, adraklisia,
Pradali i addali ŭ pałon?!
Bijcie ŭ sercy ich — bijcie miečami,
Nie dawajcie čužyncami być!
Chaj pačujuć, jak serce načami
Ab radzimaj staroncy balić...
Maci rodnaja, Maci-Kraina!
Nie uscišycca hetaki bol...
Ty prabač, Ty prymi swajho syna
Za Ciabie jamu ŭmierci dazwol!
Ŭsio latuć i latuć tyje koni,
Srebnaj zbrujaj daloka hrymiać...
Staradaŭnaj Litoŭskaj Pahoni
Nie razbić, nie spynić, nie strymać...

(Wolnaja Biełaruś № 32).

Biełaruski. marš *)

(pieredrukawana z «Biełaruskaje Rady»)

Wieciar siadrawy praniośsia nad boram,
Smahaju žyćcia abwiejaŭ listy,
„Słuchajcie uważna ludzi pakory!
Jdzie wyzwaleńnie, ŭstawajcie braty!“

Razam, napierad, šlach praciarebim
Prostym ludziom da ludzkoha žyćcia.
I Biełaruś-Maci doiu ahledzie,
Ustanie, jak Łazar, z ruin, z zabyćcia

Ścicha pačali šaptacca wiaršyny,
Ichniu haworku pačuŭ ŭwieś les,
I zahrymieli miliony halinaŭ:
«Hodzi ŭžo ždzieku! Narod uwaskres!»
Razam napierad...

Z zachodu, ŭschodu na našyje šyi
Sieli bjučysia dwa chciwych kruki,
Kab zmacawacca, našu kroŭ pili,
Hetak zasnuŭ naš narod na wiaki.
Razam napierad...

Son horej śmierci! Rwuć cieła žywoje,
Dzieluć na častki susiedzi-źwiary.
Wyrwali śmiecham i serca z dušoju,
Sud razsudzili: pamior biez pary.
Razam napierad...

Tolki ž nia zniščyć duch naš narodny!
Wieciar na krylle jaho patchopiŭ,
Staŭ jon zjaŭlacca tady synom rodnym,
Son ich budzić, kab ustawali, išli.
Razam napierad...

Try jarkich zorki u ciomnuju ponaču
U budučynu nam ściežku jaśniać
Zawucca ž: wola, bractwa i roŭnaść,
Budziem krywioj ich swajej zdabywać.
Razam napierad...

Tych, što pahinuli ŭ bojce za praŭdu,
Tych, što wiakujuć u wastrohach hniłych
Usich pamiatajma pakul damo rady,
Zwolnim staronku, pamścimsia za ŭsich.
Razam napierad...

*) Herb Biełaruska-Litouskaj dzieržawy—Wialikaha Kniaźstwa Litouskaha.

*) Piajecca na matyu ruskaje rewalucyjnaje piesni „Вихри враждебные вѣютъ надъ нами“.

U Wilni i wakolicach.

✕ **«Butrym Niamira»** («Kamiennaja truna»), uscenizowanaja lehienda u 2 aktach F. Olechnowiča, drukawanaja ŭ „Homanie“, wyjšła z druku ŭ asobnaj adbitcy. Cena 50 fen.

Knižka pradajecca ŭ redakcii „Homana“, Wilenskaja wul. 33, 1 (adčynienа ad 11 da 1 hadz. ranicy).

✕ **Litoŭski paet Widunas** 22 marca skončyŭ 50 hadoŭ.

✕ **Ceny na elektryčnuju enerhiju** ad 1 krasawika 1918 h. pawyšajucca.

Za kiłoŭat-hadzinu buduć brać:
a) za aświatleńnie — 1 m. 30 f.
b) za siłu — — — — 65 f.

Ščotčyki buduć dawacca za płatu pa 1 m. ŭ miesiac.

Za aświatleńnie wakonnych wystaŭ, kram i t. p. cena budzie pamienšena taksama da 1 m. 30 f. za kiłoŭat-hadzinu—zamiest ciapierašnich 2 m.

✕ **Pažary.** U pieršaj pałowie ciakučaha miesiaca było wielmi mała pažaroŭ: ŭsiaho tolki 3, dy i to niewialičkije.

14.III. a 5 h. 30 m. wieč. na W. Pohulancy № 3 (d. Bunimowiča) ŭ adnej kwatery zahareŭsia sianik na łožku: musić kinuli ahoń u ležaŭšyje pad łožkam papiery. Praz 20 min. pažarniki zahasili ahoń.

15.III. 10 h. 30 m. ranicy na Pałtaŭskaj wul. na tawarnaj stancii ad silna nahreŭšajsia piečy zaharelisia drowy, złoženyje za piečkaj. Praz poŭ hadziny pažar byŭ spynien Nawahrudzkim addziełam pažarnickaj staroży.

15.III. a h. pał. 2. na I Bernardynskaj wul. № 8 (d. Zawadzkaha) pačaŭsia pažar na luchcie. Ahoń, zdajecca, byŭ pa nieaściarožnaści zakinut miž sałomu i inš. śmieci. Pažar zahasili praz poŭ hadz. Zhareła časć luchtu.

✕ **Na wulicy.** Pračka, Michalina Jozefowičowaja, niesła na Papłaŭskaj wul. koš z bializnaj dy, paśliznuŭšysia na wuzkim trotuary, ŭpała i złamała sabie prawuju nahu. U karetcy skoraj pomačy adwieźli jaje ŭ balnicu Sawič.

✕ **Na sanačkach.** Helena Miečkoŭskaja wiezła z Nowaha Świetu na sanačkach bulbu. Spuskajučysia z hary, jana sieła na sanački z bulboj i, šybka jechaŭšy ŭ niz, udaryłasia ab telehrafny stoŭb i złamała sabie prawuju nahu. Skoraja pomač adwiezła jaje ŭ balnicu ŭ miestowaj sali.

✕ **Nieščaśliwyje zdareńnia.** Paśliznuŭšysia na wulicy ŭpaŭ i złamaŭ sabie nahu Uładysłaŭ Dawidowič, 75 h. Karetka skoraj pomačy adwiezła jaho ŭ balnicu ŭ miestowaj sali.

Taki že samy prypadak zdaryŭsia i sa Sciepanam Stankiewičam, 35 h. Skoraja pomač adwiezła jaho u balnicu Sawič.

✕ **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejšaja temperatura za aposznije dni była (pawodluh Celasij:

	najwyš.	najniž.
18—19	+ 1,8°	— 4,8°
19—20	+ 5,5°	— 2,2°
20—21	+ 5,5°	— 3,6°

Bibliohrafija.

Kaścielnyje Pieśni sabraŭ Wincenty Goželniarski. Pietrahrad 1917. Str. 30. Koštam wydawieckaha tawarystwa «L. Chwiečko i Spka» ŭ Pietrahradzie pad kaniec letašniaha hodu pakazałasia knižka biełaruskich kaścielnych pieśniaŭ. Knižka wychodzić z ruk adpawiednych i kompetentnych: wydaŭcom jość ks. Chwiečko, adzin s pionieraŭ biełaruskaha ruchu ŭ archidyecezii Mahileŭskaj i wydawiec «Krynicy», a sabraŭ pieśni i noty daŭ Wincenty Goželniarski, dyrygent katedralnaha choru u Pieciarburzie i wučyciel śpiewu ŭ Pieciarburskaj duchoŭnaj akademii i seminaryi. Pazwaleńnie na drukawańnia henyje knižački, jak raniej na inšyje relihijnaje wydańni, daŭ ksiondz biskup-sufragan Cieplak, katory choč s Polščy, ale razumieje patreby biełarusaŭ-katalikoŭ. Chiba tolki dziela wiernych «polskaje wiery» całaje **imprimatur** u hetkaj małoj knižačy padadzieno jak facsimile. O tempora! o mores!

Biełaruskije kaścielnyje pieśni ŭžo majuć swaju historyju. Šyrejšaje hramadzianstwo z imi paznajomiłosia pieršy raz u 1914 h., kali koštam „Biełaruskaha Wydawieckaha Tawarystwa u Wilni“ pakazywajecca ŭ M. Kuchty «Kantyčka abo sabrańnie nabožnych piesień dla ŭžytku katalikoŭ-biełarusaŭ». Druhim etapam jość ściah pieśniaŭ, nadrukawanych u biełaruskim madliteŭniku «Boh ź nami» (1915)! „Kaścielnyje Pieśni“ heta ŭžo treci etap. U „Kantyčce“ niekatoryje pieśn. (ranišnyje, wiačornyje, kaladnyje, wialikodnyje) heta pitomanna pierekłady dawoli niawolničyje wiadomych polskich pieśniaŭ taje ž treści. Miž inšym možna tut dadać, što heta adnak nie kaže prociŭ užywańnia (hetkich pieśniaŭ siarod pieśniaŭ polskich taksama jość pierakłady («Krzyż święty», „Dzień on“ i inš.). Pieśni ŭ madliteŭniku «Boh z nami» majuć užo mnoha bolš u sabie oryhinalnaha pačatku, začerpnienaha z biełaruskaha ducha i z boku mowy predstaŭlajuć bolš hładkije i meladyjnyje. U knižaccy «Kaścielnyje Pieśni» znachodzim nowy ŭdały pierekład «Čaść Twoja, chwała», i oryhinalnaja pieśnia «Matačka Božaja». Słowy apošniaj napisaŭ „A. S.“, a noty „W. G.“ Heta sačodkaja i trochu smutnaja marjanskaja pieśniačka, poŭnaja narodnaha liryzmu. Jaje treści atkazywaje melodyja, złučajučaja try zalety kaściolnaj pieśni: pabožnaść, zyčnaść i lohkaść.— Naapošku ŭ našaj knižaccy jość suplikacija i himny eŭcharystyčnyje. Hetak całaja gamma učućcioŭ katalickaha serca pryniata tut pad uwahu. Hetaha biełaruskaha pieśiańnika na pačatak zusim chapaje, kab zdawolić patreby biełarusaŭ-katalikoŭ u dadatkowym kaścielnym nabaženstwie. Žadajem kab jon jak najbolš byŭ pašyreny, jak u užyćci chatnim, tak i kaścielnym na Biełarusi z abodwych bakoch kardonu.

O. K.

Z USIAHO KRAJU

Ab Litwie.

Na zasiedańni niamieckaha Rejchstagu 19 marca konserwatyŭny pramoŭca, hraf Westarp, skazaŭ:

„Niamieckije ŭpływy na akrainnyje narody pawinny być u poŭnaj miery zabaspiečeny i ŭ Litwie.»

Moratoryum.

Terminy wekseloŭ i čekaŭ, pa zahadu Ober Ost, pradoŭženy ŭ našym kraju s 31 marca 1918 h. da 30 čerwienia 1918 h.

PADBRODZIE. U tutejšym pawieci jość 50 hramadzkich narodnych škoł.

NOWYJE TROKI. Tutejšaja žydoŭskaja hramada naładziła dabračynny wiečar, čysty zysk s katoraha pojdzie na zakupku opratki dla biednych dziaciej.

KOUNA. Usio nasialeńnie našaha miesta budzie prymusowa ačyščacca ad wošy. Dzieła hetaha na bierazi Niomana budujuć wializarnuju wašaprudku.

SUWAŁKI. Pa zahadu hłaŭnaha doktara, u tutejšuju balnicu puskajuć adwiedać chworych tolki tych, chto maje świedoctwa, što byŭ u wašaprudcy.

MIEROSŁAU, Olickaha paw. Tutejšy palicejski, Jozas Minkiewič, uziaŭšy s saboj 2 rabotnikaŭ, pajechaŭ z imi ŭ načy ŭ w. Rawy, dzie zrabiŭ «obysk» i „skonfiskawaŭ“ zabituju świńniu. Sud za prawyšeńnie ŭłaści zasudziŭ Minkiewiča na 6 mies. u wastroh.

OBROMIEŠKINY, Władysławoŭsk. paw. Haspadar Jonas Gwazdajtis zapaliŭ u wiečary ŭ piečy dzieła suški dnia, a sam pajšoŭ s chaty. U časi jaho niabytnaści uzniaŭsia pažar, ad katoraha budoŭla zhareła. U dadatku Gwozdajtisa addali pad sud za nieaściarožnaść z ahniom i aštrafawali za heta.

WIESTKI Z RASIEI.

MASKWA. U subotu socyał-rewolucyoniery, padtrymliwaŭšyje urad, apublikawali zajawu, što, nia hledziačy na paćwierdžeńnie mira, jany nie pałožać aružža, a orhanizujuć adpor pry pomačy niezależnaj armii. U Pieciarburzi z dnia na dzień ždуć kontrrewolucii. Chodziać čutki, što buržuaznym partyjam udałosia pieraciahnuć na swoj bok adzin połk z aružžam i amunicijej. Spadziejučysia kontrrewolucii, ŭmacowywajucca ŭsie hramadzkije gmachi.

Na zjeździ rad było 1094 deputataŭ, u tym liku 737 bolšewikoŭ i 238 socyał-rewolucyonieraŭ. Świerdłow pračytaŭ prywietnyje telehramy, u tym liku piśmo Wilsona. Čyčeryn pračytaŭ dakład ab warunkach mira. Lenin, katoraha sustrecili owacijami, skazaŭ pramowu, kažučy ab zdawoleńni patreb Rasiei, kab jana mahła sabracca z ducham dzieła akančacielnaj batalii.

LONDON (Reŭter). 18.III. Ministerstwo zahraničnych spraŭ apawieściło zajawu, ŭ katoraj miž inšym haworycca.

«Ministry-prezydenty i ministry zahraničnych spraŭ sajuźnikoŭ zajaŭlajuć, što tak-zwany „niamiecki mir“ —heta prastupak proci rasiejskaha narodu. Nacyonalnaje žyćcio Rasiei abciernieno hetaj umowaj u cień. My nia možem prysnawać hetkich umoŭ».

Ukraina.

Ameryka i Chołmskaja sprawa.

«Dziennik Narodowy» dastaŭ s Haagi 18 lutaha hetkije wiestki:

„Ad halandca, wielmi dobra aznajomlenaha z amerykanskimi adnosinami dawiedywajemsia:

Adłučeńnie Chołmščyny maje pryncypialnaje značeńnie, jak pieršaje prawiadzieńnie ŭ žyćcio pryncypu wyžšaści prawa samaaznačeńnia narodaŭ nad histaryčnymi prawami. Jak pieršaja ščerbina u ciapierašnim paradku Eŭropy, apiortym na prawoch historyi, znachodzić spahad u Ameryce.

Ukraincy majuć wialikšy spahad u Ameryce, čymsia palaki, jak narod demakratyčny, uciskany polskaj šlachtaj. Dyj u hetu wajnu wystupali ukraincy ŭ Ameryce zhodna, a palaki wadzilisia miž saboj. Kali b adłučeńnie Chołmščyny było pryčynaj polska-ukrainskaj baraćby, dyk biazsumleŭku amerykanskije sympatyi byli b da ukraincaŭ».

Jak bačym palakam nie ŭdajecca ašukać świetu.

PIECIARBURH. Odessa i Mikałajeŭ zaniaty biaz bitwy. Rasiejski fłot, byŭšyj u Odessi, ŭciok u Siewastopol. U Mikałajewie niemcy zaŭładali wajen-

nymi wierfiami. Daroha ŭ Charkaŭ i Kursk adkryta. Bolšewiki paspiešna pakidajuć Charkoŭ.

Z Rumynii.

BUKAREŠT (W.T.B.) Margiloman naznačen za ministra-prezydenta. Heta —wiadomy staronnik mira i centralnych dzieržaŭ.

BERLIN. Rumynski gabinet Margilomana staić nia tolki za serdečnyje znosiny s centralnymi dzieržawami, ale i za sajuz z imi.

BUKAREŠT. Margiloman manicca zrabić sprobu zachawać tron ciapierašniamu karalu.

Piotr Karp i jaho adnadumcy ličać heta niemahčym zatym, što blizkije znosiny s centralnymi dzieržawami, kaniečnie patrebnyje ciapier dziela žyćcia Rumynii, pry ciapierašnim karalu, utraciŭšym usielakuju pašanu i wieru u centralnych dzieržaŭ, niemahčymy.

BUKAREŠT. Zamireńnie miž centralnymi dzieržawami i Rumynijej zakončyłosia 19 marca, ale aŭtomatyčna trywaje dalej.

U Japonii.

LONDON. Tutejšyje hazety nakazywajuć ab ministerskim kryzisie ŭ Japonii. Worahi ministerstwa —bolšaja čaść hazet i ŭsie tarhowyje kruhi — proci wystupleńnia Japonii ŭ Sibiry.

PARYŽ. Hazeta ministra-prezydenta Klemanso nakazywaje z Nju-Jorku, što umowa miž Amerykaj i Japonijej ab wystupleńni apošnaj na dalokim uschodzi padpisana. Padrobnasci pakul što nia mohuć być apawieščeny.

Naadwarot, inšyje hazety pišuć, bytcym Wilson zajawić kongresu ab niemahčymaści dla Ameryki dapuścić wystupleńnie Japonii na dalokim Uschodzi.

Pawodłuh hazetnych wiestak, ŭ časie bitw u Blahawieščensku zabity kala 150 japonskich žycharoŭ, nie zdaleŭšych uciačy.

TOKIO. Na karonnaj radzie z učaściem impieratara było zajaŭleno, što wajennaje wystupleńnie na dalokim Uschodzi adłoženo da zakryćcia parlamentu ŭ kancy hetaha miesiaca.

Z usiaho świetu.

ROTTERDAM. Hałandzkaje prawicielstwo prystało na žadańnie Anhlii i Ameryki, kab im była wydana čaść hołandzkaha tarhowaha flotu na ŭwieś čas wajny. Anhlija i Ameryka abiazalisia wiarnuć straty hołandzkaha tarhowaha flotu ad padwodnaj wajny pašla mira naturaju, abo — na žadańnie—hrašyma. 460.000 tonn niderlandzkich karabloŭ pierachodziać adhetul u ruki Ameryki i Anhlii.

LONDON. «Daily Mail» piše s pryčyny wydačy hołandzkaha tarhowaha flotu, što padobnyje kroki buduć učynieny i proci druhich neutralnych hasudarstw, bo ŭ sučasnaj wajnie nie pawinno być neutralnaści.

ŽENIEWA. Na paryžskim pradmieści zdarylasia strašennaja katastrofa ad uzrywu fabryki amunicii. Pawodłuh hazet paciarpieło 1500 duš, a narod kaže ab 20.000.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia.

19.III. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaha: Pruskije, bawarskije i saksonskije dywizii ŭziali ŭ pałon 300 belhijcaŭ. Ad uzbiarežža da kanału Labasse krapčeła artyleryjskaja bitwa.

Front niamieckaha Naślednika i v. Galwica: Pry Žwenkur pašla upornaj bitwy ŭ warožych akopach uziaty 200 pałonnych. Naabapał Rejmsa i ŭ Sampani momentami wostry ahoń. Na paŭnočnym fronci Werdenu ahoń uzmacawaŭsia. Na uschodnim bierazi Maasu ŭziaty 56 pałonnych.

Front Albrechta Wiurtemberskaha: U Lotaryngii, Wogiezach i paŭdziennazachodnim Elzasie krapčejšaja bajewaja čynnasć francuzaŭ.

———

U bitwach na pawietry zbity 23 warožyje samaloty i 2 prywiaznyje latučyje šary.

20.III. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha i *niamieckaha Naślednika*: Miž morem i kanałam Labasse krapčeła bajewaja čynnaść. U wiečary ahoń artylerji dajšoŭ wialikšaj siły.

Front Galwicaj i *Albrechta Wiurtemberskaha*: Pry Werden trywała dalej wostraja artyleryjskaja bitwa. Pry Biur uziaty pałonnyje i kulemioty. U lesi Parua, pry Blamon i Badon-Wilje — krapčejšaja bajewaja čynnaść sa starany francuzaŭ.

Uschod.

La čyhunki na poŭnačy ad Olwiopola, na Ukrainie, my pašla bitwy razahnali wialikije bandy.

———

Zamireńnie z Rumynijej pradoŭženo da 22 marca.

Kala wajny.

LONDON (W.T.B.—Reŭter) 19.III. Anhlicki ŭrad da aŭtorka paabiedzi nie daśtaŭ adkazu na notu sajuźnikaŭ Hołandzii. Z hetaj pryčyny ŭ Haagu posłana nowaja nota, ŭ katoraj wyskazywajecca patreba nałažyć uraz-že arešt na hołandzkije karabli.

HAAGA. *Nižniaja pałata*. Hołandzki minister Loŭdon zajawiŭ, što hołandzkije delehaty zhodzilisia wydać sajuźnikam čaść hołandzkaha flotu—s tej umowaj, što ŭzialyje karabli nia buduć pławać u pojasie błokady. Minister nawat skazaŭ, što u sajuźnikaŭ, zdajecca, jošč dumka rekwizawać 1 miljon tonn hołandzkich karabloŭ. Pašla rekwizycii treba spadziewacca, što Niamieččyna nia budzie dapuskać swabodnaha wychadu hołandzkich karabloŭ z hołandzkich portaŭ. Pramoŭcy ŭsich partyj wyskazali haračaje abureńnie s pryčyny ciažkaj abidy hołandzkamu nacyonalnamu pačućciu.

Hetkaja dola małych narodaŭ!

BERLIN (W.T.B.). Načalnik admiralnaha štabu, admirał Koch, zajawiŭ adnamu karespandentu:

„Gwałt nad Hołandyjej — heta najlepšy dokaz ciažkaha pałažeńnia sajuźnikaŭ, niedastačy ŭ ich tarhowych karabloŭ i udačnaści našaj padwodnaj wajny".

CIURYCH. U amerykanskich wajennych kruhach wyjaŭlaiecca nerwowaje nastrajeńnie s pryčyny spadziewańnia niamieckaha nastupleńnia. Razhladajecca pytańnie, čy niamieckaje nastupleńnie budzie zrobleno proci francuskaha ci anhlickaha frontu. Pawodłuh dumki amerykanskich wajennych krytykoŭ, amerykanskije wojski buduć hatowy da wajny nie raniej siolietniaj wosieni, abo nawat wiasny budučaha hodu.

LONDON. Nerwowaść publiki s pryčyny spadziewańnia niamieckaha nastupleńnia uzrastaje tut s kožnym tydniem. Reŭter nakazywaje, što prytaŭleńnia francuzaŭ i anhličan zakončeny, i pazycii ich možna ličyć niedastupnymi.

BERLIN (W.T.B). Nowyje ŭdačy padwodnych łodak u paŭnočnych wodach: 18,000 tonn.

WIENA. Miž Wienaj i Kijewam, Budapeštam i Odesaj ustanoŭleny pačtowyje znosiny pawietranaj darohaj.

BERLIN (W.T.B.). U pojasie błokady nawakoł Anhlii padwodnymi łodkami zatopleno iznoŭ 19.000 tonn.

Pačtowaja skrynka.

Zmitraku Bladuli u Miensku.

Wašy twory Redakcija atrymała cieraz ruki p. W. Ł. Dziakujem, skarystajem.

ABWIESTKI.

KNIŽKI DŁA SZKOŁ:

Bielaruski lementar . . . . . . 6 „
Беларускі лемэнтар . . . . 6 „
Pierszaje czytańnie . . . . . 6 „
Першае чытаньне . . . . . 6 „
Haśoiniec dla małych dzietak 5 „
Другое чытаньне . . . . 25 „
Karotki katehizm . . . . . . 10 „
Karotkaja historyja świataja . . 20 „
Karotkaje wyjaśnieńnie abradoŭ R. Katalickaho kaśoioła . 15 „
Kantyčka . . . . 15 „
«Boh z nami», knižka dla nabaženstwa . . . . . 40 „
Zadačnik dla pačatkowych škoł hod I . . . . 15 „
Задачнік для пачатковых школ год I . . . . . . 15 „
Zadačnik dla pačatkowych škoł hod II i III . . . . . . 40 „
Гутаркі аб небе і зямлі . . . 15 „
Karotkaja historyja Biełarusi . . 60 „
Кароткая гісторыя Беларусі 60 „
Першая чытанка . . . . . 25 „
Rodnyje zierniaty. Knižka dla školnaho čytańnia hod II i III.
U aprawie 1 r., biez apr. .85 „
Jak prawilna pisać pa bielarusku . . . . 10 „

Wilnia, Zawalnaja 7.

Biełaruskaja Kniharnia.

Wyjšla z druku i pradajecca nowaja knižka:

Našy Pieśniary

Socyalna literaturnyje narysy ANTONA NOWINY.

CENA 1 marka

Dastać možna ŭ Biełaruskaj Kniharni, Zawalnaja wul. 7.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.